

MAISEMANHOIDON STUDIO, MAR-E1036, KURSSISUUNNITELMA

(Huom! Tässä esitetyt tiedot päivittyvät kurssin edetessä) **VERSIO 12.1.2021**

KURSSIN ALOITUS 18.1.2021

Opettajat: professori Ranja Hautamäki. Ohjaajina maisema-arkkitehti Emilia Saatsi, maisema-arkkitehti Varpu Mikola ja maisema-arkkitehti Matleena Muhonen.

Kuva: Stefano Boeri Architeti

ilmastoviisas kaupunkivihreä

Kurssin teemana on **ilmastoviisas kaupunkivihreä** ja suunnittelualueena **Lahti**, vuoden 2021 ympäristöpääkaupunki, jolla on Suomen kunnianhimoisimmat ilmastotavoitteet. Kurssilla tutkitaan suunnittelun keinoin, mikä on vihreän infrastruktuurin rooli ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja sen hillinnässä. Miten luontopohjaisilla ratkaisulla voidaan vastata hulevesien, luonnon monimuotoisuuden, hiilensidonnin ja hyvinvoinnin kysymyksiin? Kysymykset ovat ajankohtaisia parhaillaan laadittavassa Lahden kaupungin yleiskaavassa ja ilmastostrategian toteuttamisessa.

Kurssi perehdyttää erittäin ajankohtaiseen kysymykseen maisemasuunnittelun roolista ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Kurssin avainkäsitteenä ovat luontopohjaiset ratkaisut – käytännöt, jotka tukeutuvat kestäväällä tavalla luontoon tai inspiroituvat siitä. Ne ovat luonteeltaan monihyötyisiä: yhdellä ratkaisulla voidaan samaan aikaan vaikuttaa moneen ongelmaan, esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin haittoihin, luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja hyvinvointiin. Luontopohjaiset ratkaisut voivat perustua olemassa olevien luontoalueiden säilyttämiseen ja muokkaamiseen tai uusien ekosysteemien rakentamiseen. Kurssilla syvennytään maiseman hoidon ja suojelun sekä strategisen suunnittelun menetelmiin, opitaan ymmärtämään maiseman sosio-ekologisia prosesseja ja niihin vaikuttavia maiseman hallinnan sekä hoidon ohjauskeinoja sekä laaditaan suunnittelualueelle tulevaisuuden skenaarioita sekä pitkän tähtäimen hoito- ja kehittämissuunnitelmia. Verrattuna perinteisiin

maisemasuunnitelmiin, maisemanhoidon suunnitelmat korostavat prosessia ja strategioita. Ne ovat luonteeltaan joustavia, holistisia, moniaineksisia ja monimittakaavaisia.

Kurssin suorittaminen

Keskeisimpänä sisältönä on pari- ja yksilötyönä suoritettava suunnittelutehtävä ja siihen liittyvät osatehtävät sekä työtä tukevat seminaarit. Kurssin laajuus on 11 op. Kurssi toteutetaan etänä, lukuun ottamatta Lahteen suuntautuvaa tutustumiskäyntiä. Kurssilla ei ole yhteistä suunnittelutehtävää vaan kukin muovaa oman työtehtävänsä omien kiinnostuksen kohteiden ja kurssin yleisen teeman - ilmastoviisaan kaupunkivihreän - sekä suunnittelualueen - Lahden yleiskaava-alueen - puitteissa. Riippuen suunnitelman luonteesta, suunnittelualueena voi olla koko taajamaseutu, jolloin keskitytään strategiseen suunnitteluun tai rajatumpi kantakaupunki, jolloin on mahdollista tehdä tarkempaa suunnittelua. Suunnittelutehtävässä otetaan kantaa ilmastoviisaan kaupunkivihreän prosesseihin, ohjauskeinoihin ja luontopohjaisiin ratkaisuihin. Suunnittelutehtävän ensimmäinen osa - yleissuunnitelma ja sitä tukevat analyysit - suoritetaan parityönä ja sen jälkeen kukin syventyy omaan yksilötyöhönsä. Parityönä laadittava osuus ja siihen liittyvät yksilötyöt kootaan yhteen loppuraportiksi.

Kurssin sisältö:

1. parityönä laadittava yleissuunnitelma ja yksilötyönä tehtävä syventymiskohde sekä näihin liittyvät osatehtävät, ohjaustilanteet ja yhteiset katselmuksat.
2. Seminaaritalaisuudet, joissa perehdytään kohdealueeseen ja ilmastoviisaaseen suunnitteluun.
3. Kurssin oppimispäiväkirja, jonka osat ovat työsuunnitelma, puolivälin katselmuksat ja loppurefleksio.

Kurssin mitoitus:

Kontaktiopetus, yhteensä: 62 h

- luennot: 10 h
- maastokäynti: 5 h
- väli- ja loppukatselmuksat, yhteiset keskustelut: 24 h
- kontaktiohjaus: 23 h

Itsenäinen työ, yhteensä 235 h:

- harjoitustyö ja siihen liittyvät osatehtävät 235 h

Yhteensä 297 h, 11 op

Kurssin jaksotus:

Kurssi on maanantaisin klo 13-18 ja se jakaantuu aikataulullisesti kolmeen svaiheeseen:

I MAPPING THE TERRITORY 18.1.-1.3.2021

- työohjelma
- seminaaritilaisuudet
- lähtötietojen selvitys
- maastokäynti
- aiheen ja alueen alustava rajaus
- Katselmus: Konsepti

II ESTABLISHING A NICHE 8.3.-29.3.2021

- tavoitteiden asettaminen
- aiheen ja alueen tarkennettu rajaus
- yleissuunnitelmaluonnos ja esitys yksilötöiden syventymiskohteista
- välirefleksio
- Katselmus: Välikatselmus

III OCCUPYING THE NICHE 5.4.-24.5.2021

- tarkennettu suunnitelma ja yksilötöiden syventymiskohteet
- loppuraportti
- Katselmukset: Töiden esittely ja arviointi
- loppurefleksio

Kuva: Lahden kaupunki

Alustava aikataulu (tarkentuu kurssin aikana)

I MAPPING THE TERRITORY

18.1. Johdanto kurssiin, harjoitustyön ja materiaalien esittely klo 13.15-15

Luento: Johdanto kurssiin, Ranja

Teemaluento: Ilmastotietoinen suunnittelu, Varpu Mikola

Tehtävä: lähtötiedot, konsepti, oppimispäiväkirja, teemat-wiki

25.1. SEMINAARI 1 – Lahden kaupungin esittelyt 13.15-17.30

Maria Silvast (maisema), Johanna Sääksniemi (yleiskaavoitus), Aino Kulonen (ilmastostrategia), Juhani Järveläinen (hulevedet)

1.2. SEMINAARI 2 – näkökulmia ilmastoviisauteen 13.15-n.16.45

13.20-13.50 prof. Heikki Setälä, Helsingin yliopisto, hiilensidonta

14-14.30 FT Susanna Lehvävirta, Helsingin yliopisto, biodiversiteetti

14.40-15.10 TkT Elisa Lähde, WSP, hulevedet

tauko 15 min.

15.25-15.55 HT Nina Nygren, Tampereen yliopisto, kompensatio

16-16.30 FT Juuso Suomi, Turun yliopisto, lämpösaareke

Keskustelu

viikko 6 LAHTI omatoiminen maastokäynti

Palautus: työsuunnitelma

15.2. Harjoitukset 13.15-18

Lähtötietojen lyhyet esittelyt: 13.15-14.30

Ohjaus: Emilia, Varpu

22.2. Harjoitukset 13.15-18

Ryhmäohjaus: Ranja

1.3. KATSELMUS: KONSEPTI 13.15-18.

II ESTABLISHING A NICHE

8.3. Harjoitukset 13.15-18

Ohjaus: Emilia, Varpu

15.3. Harjoitukset 13.15-18

Ohjaus: Emilia, Varpu

22.3. Harjoitukset 13.15-18

Ohjaus: Emilia, Varpu

Välirefleksion palautus.

Tarkistetun työsuunnitelman palautus.

Kurssin välipalautteen kerääminen.

29.3. VÄLIKATSELMUS 13.15-18

Kaksi paralleelisessiota Emilia + Ranja ja Varpu + Matleena

III OCCUPYING THE NICHE

5.4. Pääsiäinen

12.4. Harjoitukset 13.15-18

Tehtävä: Välipalautteen esittely, ohjeet loppukatselmusta varten, loppuraportti-demo, Ranja

Ohjaus: Emilia, Matleena

19.4. Harjoitukset 13.15-18

Ohjaus: Emilia, Matleena

26.4. Harjoitukset 13.15-18 PIN UP

Ohjaus: Emilia, Matleena

3.5. Harjoitukset 13.15-18

Ohjaus: Emilia, Matleena

10.5. 1. LOPPUKATSELMUS, TÖIDEN ESITTELY, KLO 12-19

Lahden kaupunki vieraana

17.5. 2. LOPPUKATSELMUS, TÖIDEN ARVIOINTI, KLO 12-19

vertaisopponointi ja opettajan arvio

24.5. reflektion palautus

Kurssin jälkipalautuspäivät (tarkentuvat)

Kurssin arvosteluperusteet

Kurssi arvioidaan arvosanoin 1-5. Arvosana muodostuu harjoitustyön ja niihin liittyvien osatehtävien sekä osallistumisen aktiivisuuden perusteella. Harjoitustöiden painoarvo on suhteessa niiden arvioituun mitoitukseen kurssiohjelmassa. Lopputuloksen lisäksi kiinnitetään huomiota koko oppimisprosessiin kurssin aikana.

Harjoitustyöt on mahdollista palauttaa kurssin opetussuunnitelman mukaisina kahtena jälkipalautuspäivänä. Osaopintasuoritukset ovat voimassa siihen asti, kunnes kurssi seuraavan kerran järjestetään. (Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun tutkintosääntö 28§, 1.8.2014 alkaen)

Suunnittelutyön palauttaminen myöhässä väli- ja loppukatselmukseen vaikuttaa arvosanaan. Myöhässä palautetun lopputyön loppuarvosana laskee yhdellä numerolla. Opettaja voi myös harkintansa mukaan hyväksyä kesken jääneen opintosuorituksen, mutta työn keskeneräisyys alentaa arvosanaa ja vähentää opintosuorituksen opintopisteitä.

Suunnittelutyön arvosteluperiaatteet:

- työn kokonaisvaikutelma
- aiheen käsittely, menetelmien ja aineistojen hallinta, suunnitteluratkaisujen perustelut ja päätelmät
- lopullisen suunnitelman taiteelliset, toiminnalliset, tekniset ja graafiset ansiot, suullinen esitystapa
- suunnitteluprosessin kokonaisote, osatehtävien ansiot, aktiivisuus kurssilla

Reflektion arvosteluperiaatteet

- työskentely- ja oppimisprosessin reflektointi ja analysointi

